

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 26.04.2022

Vår ref.: 201836332-46 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Saksbehandler: Jakob Fjellanger,
j fj@nve.no

Krav om omgjøring av konsesjon for regulering av Gangåsvatn og innkalling til konsesjonsbehandling for regulering av Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk – NVEs avgjørelse

NVE mener at konsesjonen for reguleringen av Gangåsvatn ikke skal omgjøres. NVE mener også at reguleringen av Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk ikke skal innkalles til konsesjonsbehandling. Begrunnelsen er at kravene om særlige tilfeller i vannressursloven § 28 og § 66 ikke er oppfylt.

Skjenaldvassdraget ligger i Orkland kommune i Trøndelag. Konsesjonær og kraftverkseier er Chr. Salvesen og Chr. Thams's Communications Aktieselskab, som nå eies av Bekk og Strøm AS.

Innhold

Sakens bakgrunn	2
Område, konsesjon og manøvrering	2
Uttalelser fra kravstillerne	6
Konsesjonærens kommentarer	9
Saksbehandling	10
NVEs vurdering av enkelte generelle anførsler fra Statsforvalteren	10
NVEs vurdering av krav om omgjøring	10
NVEs vurdering av krav om innkalling til konsesjonsbehandling	16
NVEs samlede vurdering og konklusjon	18

Sakens bakgrunn

Det vises til krav om endring av konsesjonen for regulering av Gangåsvatn fra Naturvernforbundet i Orklaregionen, Stokkhaugen hytteforening, Gangåsvatn fiskelag, Orkland kommune og vannområdet Orkla (NVE 2001836332-1, 5, 9, 11, 15 og 17). Begrunnelsen for kravet er knyttet både til høye og lave vannstander i Gangåsvatn, og konsekvenser dette kan ha for erosjon, fisk, vadefugler, Svorkmyran naturreservat med mer.

Mange parter antar også at vannstanden i meste parten av Gangåsvatnet i perioder er høyere enn målt ved dammen, pga. oppstuvningseffekt i området ved Osbrua. På dette grunnlaget mener de at konsesjonæren i perioder manøvrerer Gangåsvatn basert på feil opplysninger om vannstanden.

Partenes bekymringer er også framkommet i forbindelse med NVEs miljøtilsynssak (NVE 200900732, se dokumentene 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 22, 23, 24, 25, 26 og 31).

Konsesjonen for regulering av Gangåsvatn er gitt ved kgl.res. av 15.09.1922 etter den gamle vassdragsloven av 1887. En eventuell endring i konsesjonsvilkårene vil kreve omgjøring etter vannressursloven (vrl.) § 28.

Orkland kommune og Statsforvalteren i Trøndelag (NVE 201836332-11 og 20) krever videre at hele vassdraget vurderes under ett, og at både reguleringen av Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk tas med i vurderingen. Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk er konsesjonsløse anlegg og dette må eventuelt skje ved innkalling til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66 tredje ledd.

Både omgjøring av konsesjon og innkalling til konsesjonsbehandling etter vrl. §§ 28 og 66 krever at det foreligger særlige tilfeller. Særlige tilfeller for innkalling til konsesjonsbehandling krever at det foreligger sterke miljømessige hensyn, se [Ot. prp. 39 \(1998-99\) kap. 22.4](#).

Område, konsesjon og manøvrering

Konsesjonær er Chr. Salvesen og Chr. Thams's Communications Aktieselskab. I 2015 ble selskapet kjøpt av Bekk og Strøm AS (her kalt B&S).

Berørt område

Skjenaldvassdraget ligger vest i Orkland kommune i Trøndelag. Vassdraget har utløp i Trondheimsfjorden ved Orkanger, og like vest for utløpet av Orkla. De største vannene i vassdraget er Gangåsvatn og Våvatn, som begge er regulert til kraftproduksjon, se figur 1 nedenfor.

Landskapet er preget av runde åser, rolige daler og åpne myrområder. Høyeste området i nedbørsfeltet er Svartholhausen på 808 moh. Skjenaldelva følger den forholdsvis trange Skjenalddalen ned til Orkanger. Granskog og blandingsskog dominerer i lavereliggende områder, og går over i furuskog høyere opp. Tregrensen ligger på rundt 500 moh.

Det er lite bebyggelse ved Våvatn, men det er et hyttefelt litt sør for Svarttjønnbukta i sørvest. Våvatn er et fordrøyningsmagasinet, og derfra renner vannet sørover via Sagelva til Songsjøen og videre via Songa til Gangåsvatn. Ved Songas utløp i Gangåsvatn ligger [Gangåsvatnet camping](#). Rundt Gangåsvatn er det noe bolig- og hyttebebyggelse.

Figur 1. Kart over Skjenaldvassdraget. Skjenaldfossen kraftverk er like øst for Sjøbergfallet kraftverk. Lilla linjer viser grenser for Skjenaldvassdragets nedbørsfelt, og grønn linje viser verneområder.

Det er bestander av ørret og røye i Våvatn og Gangåsvatn, og det foregår ifølge Statsforvalteren (NVE 201836332-33) en god del fritidsfiske sommer og vinter. Det er opprettet en egen forening for grunneiere med fiskerettigheter ved navn Gangåsvatnet fiskelag, og som har egen [internettside](#).

Skjenaldelva har ifølge [lakseregisteret](#) en anadrom strekning på 6,9 km, opp fra den nasjonale laksefjorden Trondheimsfjorden til Skjenaldfossen. Utløpet av Skjenaldelva er nær utløpet av det nasjonale laksevassdraget Orkla. I Skjenaldelva er gytebestandsmålet på 395 kg hunnlaks, og gytebestandsmåloppnåelsen og høstingspotensialet vurderes som «moderat». Påvirkningen på laksebestanden oppgis å være vannkraft, annen vannbruk, lakselus og rømt oppdrettslaks, og hver av disse påvirkningene beskrives som «liten» (vurderingsperiode 2015-2019). Tilstanden til sjørretbestanden oppgis som «dårlig» i den nye [temarapporten om sjørret fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 9](#), «Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2022. Klassifisering av tilstanden til sjørret i 1279 vassdrag.»

Ifølge Statsforvalteren i Trøndelag (brev av 22.10.2021, NVE 201836332-33) har det tidligere vært ål i Skjenaldvassdraget, men det er usikkert om dette fortsatt er tilfelle.

Myrområdet langs nedre del av den meanderende elva Svorka, og deltaområdet der elva møter Gangåsvatn vest i vannet, ble i 1983 vernet som Svorkmyran naturreservat, se [forskrift](#). I nordvest grenser Gangåsvatn til Jamtmyra, der bl.a. elva Halsteina har meanderende løp før utløpet i Gangåsvatn.

Status i vannforvaltningsplan og vann-nett

Gangåsvatn er i gjeldende [vannforvaltningsplan for Trøndelag](#) tatt med i vedlegg 3, som viser vannforekomster med miljømål som kan medføre andre tiltak enn de som kan medføre krafttap. I [vann-nett](#) er det kun foreslått tiltak tilknyttet spredning av gjødsel, og intet tilknyttet vassdragsreguleringen.

De andre berørte vannforekomstene i Skjenaldvassdraget nevnes ikke i vannforvaltningsplanen, men er vurdert i [vann-nett](#). For Skjenaldelva nedstrøms kraftverket (Skjenaldelva, nedre del, vann-nett id 121-489-R) er det i vann-nett foreslått tiltak tilknyttet spredning av gjødsel og bedring av kunnskapsgrunnlag, og intet tilknyttet reguleringen. For Våvatn er det heller ikke foreslått tiltak tilknyttet reguleringen.

Vannforekomstenes økologiske tilstand og miljømål er gjengitt i tabell 1.

Tabell 1. Status i Vann-nett (dato 5.1.2022) og vannforvaltningsplanen for Trøndelag for vannforekomstene i berørt del av Skjenaldvassdraget.

	Vannforekomst ID	Naturlig / SMVF	Økologisk tilstand	Miljømål
Våvatn	121-966-L	SMVF	GØP	GØP
Sagelva	121-494-R	SMVF	GØP	GØP
Songsjøen	121-965-L	Naturlig	MØT	GØT
Songa	121-495-R	SMVF	MØP	GØP
Gangåsvatn	121-963-L	Naturlig	MØT	GØT
Skjenaldelva øvre del	121-5-R	SMVF	GØP	GØP
Skjenaldelva nedre del	121-489-R	SMVF	MØP	MØP

SMVF = sterkt modifisert vannforekomst, MØP = moderat økologisk potensial, GØP = godt økologisk potensial, MØT = moderat økologisk tilstand, GØT = god økologisk tilstand.

Vassdragsanlegg

Reguleringen av Skjenaldvassdraget ble etablert på slutten av 1800- og starten av 1900-tallet for å skaffe kraft til drift av gruvene på Løkken verk og den lokale jernbanen («Thamsbanen»).

Ifølge B&S (opplyst under NVEs offentlige befaring 07.09.2021, og i e-poster 29.11.2021, NVE 201836332-34 og 36) eksisterte det en regulering av Gangåsvatn fra slutten av 1800-tallet. Etter konsesjonen i 1922 ble dagens damkonstruksjon i utløpet av Gangåsvatn bygget. Våvatn ligger ca. 8 km oppstrøms Gangåsvatn, og har en konsesjonsløs regulering etablert i 1910. Skjenaldfossen kraftverk ble bygd i 1906, og Sølbergfallet kraftverk antakelig i 1921.

Kraftverkene Sølbergfallet og Skjenaldfossen er også konsesjonsløse anlegg. Sølbergfallet kraftverk har inntak i Gangåsvatn, og vannet ledes i rør ned til stasjonen. Ved behov slippes vann også forbi kraftverket. Like nedstrøms Sølbergfallet er det en inntaksdam for Skjenaldfossen kraftverk, og vannet ledes i rør ned til stasjonen i bunnen av Skjenaldfossen.

Vassdraget har en samlet reguleringsgrad på ca. 26 % (se tabell 2).

Tabell 2. Nøkkeltall for magasiner og kraftverk ifølge NVEs databaser og opplysninger fra B&S (NVE 201836332-34)

HRV og LRV (reguleringshøyde) – Våvatn	298,17 og 292,45 (5,72 m)
HRV og LRV (reguleringshøyde) – Gangåsvatn	154 og 151 (3 m) (NN 1954)
Magasinvolym – Våvatn (mill. m ³)	22,8
Magasinvolym – Gangåsvatn (mill. m ³)	17
Reguleringsgrad (magasinvolym i % av årlig tilsig) – samlet for Gangåsvatn og Våvatn	26,2
Middelvannføring – Gangåsvatn (m ³ /s)	4,8
Nat.hk – Skjenaldfossen kr. (beregnet av NVE)	2413
Installert effekt – Sølbergfallet kr. (MW)	0,3
Installert effekt – Skjenaldfossen kr. (MW)	6,1*
Produksjon – Sølbergfallet (GWh/år)	1,5
Produksjon – Skjenaldfossen kr. (GWh/år)	27,2*
Største slukeevne – Skjenaldfossen	10,2 m ³ /s
Minste (praktiske) slukeevne - Skjenaldfossen	1,4 m ³ /s
Samlet kapasitet på 2 stk. omløpsventiler i Skjenaldfossen kraftverk	1,5 m ³ /s
Skjenaldelva - anadrom strekning	7 km

*Ifølge B&S sine [nettsider](#).

Konsesjoner og skjønn

Følgende konsesjoner angår Gangåsvatn og fallrettigheter i Skjenaldvassdraget.

- Kgl. res. 02.03.1907 – Konsesjon til erverv av «vandrettigheter» etter lov av 12.04.1906. Dette angår antakelig rett til vannfall og bruk av vann.
- Kgl. res. 15.09.1922 – Konsesjon til regulering av Gangåsvatn etter vassdragsloven av 01.07.1887.

I skjønnsforretning avholdt 22.08.1922 ble det utmålt erstatning til grunneiere for ulemper ved reguleringen (NVE 200900732-32).

Opprinnelig HRV og LRV (kote 154,91 og 151,91) ble på 1950-tallet endret til kote 154 og 151 etter NN 1954 (e-post 30.7.2018, NVE 200900732-27, og brev 1.3.2019, 201836332-19).

I manøvreringsreglementets post 3 er det gitt følgende bestemmelser om åpning av luker i dammen i flomsituasjoner (nummereringen her er satt inn for å gi oversikt):

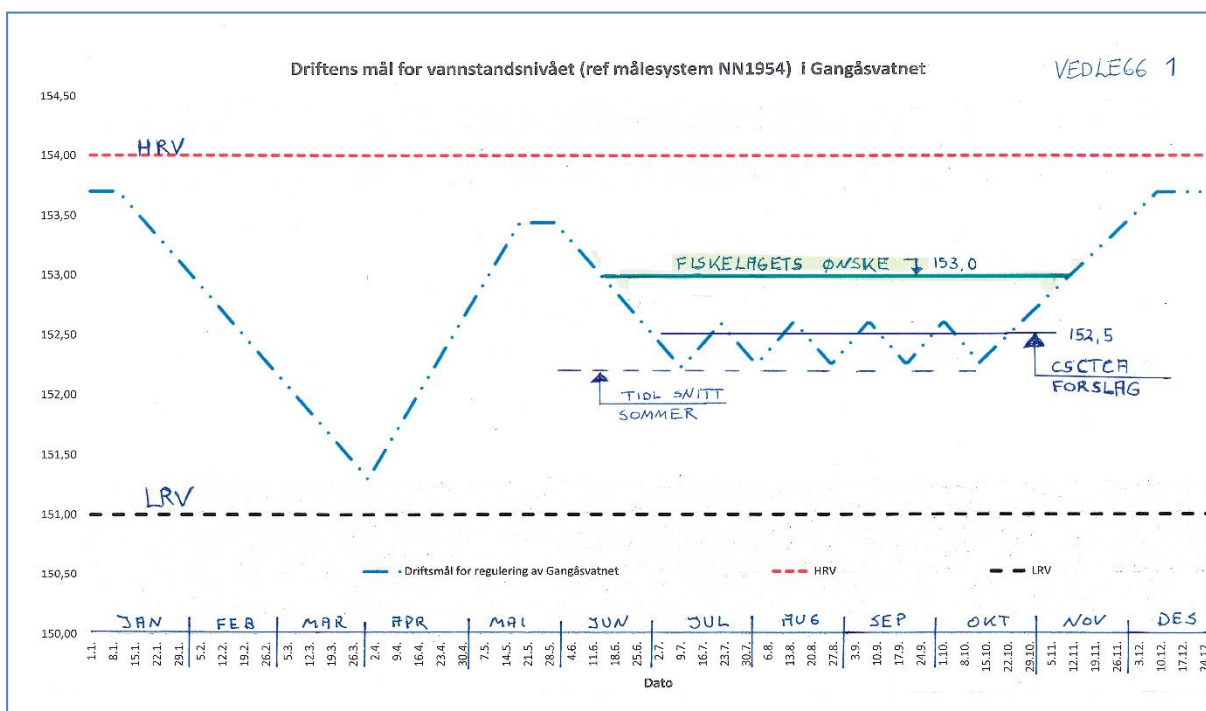
1. I snøsmeltingsperioden på våren skal vannstanden ikke overstige HRV uten at alle reguleringslukene er åpne.

2. I år hvor man kan forvente særlig stor vårflokk så skal lukene åpnes før HRV nås.
3. Ved flommer senere på året skal vannstanden ikke overstige HRV uten av vestre flomluke er åpnet.
4. I samme periode (se pkt. 3) må ikke vannstanden overstige HRV pluss 20 cm uten at alle reguleringslukene er åpne.
5. Generelt gjelder at flomvannføringen i vassdraget «saavidt mulig» ikke skal forhøyes i forhold til tidligere situasjon.

Manøvreringspraksis

Ifølge B&S (brev 1.3.2019, NVE 201836332-19) har man en fast utvikling i vannstanden for Gangåsvatn (se figur 2), som de forsøker å følge hvert år. Magasinet fylles i perioden oktober til ut i januar. I perioden januar til mars senkes magasinet ned mot LRV. Under snøsmelting i april og tidlig mai fylles magasinet. Deretter senkes vannstanden til kote 152,2, og som +/- 30 cm holdes til oktober. Denne vannstanden er etter det NVE forstår et kompromiss mellom optimalisert kraftproduksjon, minimert flomtap, og reduksjon i problemer for private og allmenne interesser ved Gangåsvatn. Våvatn manøvreres med tanke på å få til vannstandskurven i Gangåsvatn.

Figur 2. Figur fra B&S (NVE 201836332-19) som viser ønsket vannstandsutvikling (blå linje med strek og prikker) i Gangåsvatn gjennom året mellom HRV (rød linje) og LRV (svart linje). «Tidl. snitt sommer» er midlere sommervannstand med manøvreringsstrategi slik den har vært fram til nå, mens «CSCTCA forslag» er forslaget fra B&S. Gulgrønn linje er kravet fra Gangåsvatn fiskelag.

Effektkjøring av Skjenaldfossen kraftverk har ikke vært praktisert, og planlegges ikke innført (NVE 201836332-19).

Uttalelser fra kravstillerne

Stokkhaugen hytteforening og **Egil Joar Husabø** (NVE 201836332-13, 17, 39 og 40) krever endringer i konsesjonen for Gangåsvatn. Kravet skyldes først og fremst hendelser der flomstigning

over HRV har medført skader på bygninger og steinfyllinger. I tillegg mener de at klimaendringer kan gjøre flomhendelsene sterkere, og at dette taler for å senke HRV. Det kreves flere målepunkter for vannstanden ved Gangåsvatn, da man antar at oppstuvningseffekter ved Osbrua medfører høydeforskjell i forhold til det som regulanten måler ved dammen.

Det trekkes også fram tørrlegging som skader fiskebestanden, og skader for fuglers hekking og bever i naturreservatet Svorkmyran. De mener at det også skader Hallsteinåas (kalt Hyllbekken av foreningen) meanderende løp og biologiske verdier nær utløpet nordvest i Gangåsvatn.

Videre kreves at regulanten avsetter penger til fond, som skal dekke erosjonsskader ved flom, og brukes til å motvirke gjengroing ved lave vannstander. Endelig kreves varsling til berørte parter og grunneiere ved magasinet når vannstanden går ut over magasinet HRV og LRV.

Naturvernforbundet i Orklaregionen (NVE 201836332-1, 2, 15, 18 og 42) viser til kravene fra Stokkhaugen hytteforening, og krever endringer i konsesjonen for Gangåsvatn. De peker særlig på reguleringens virkning på Svorkmyran naturreservat og andre våtmarker, samt på fiskebestandene i vannet. De mener reguleringen skader formålet med reservatet og strider mot forskriftens forbud mot tørrlegging. De krever magasinrestriksjoner i hekketiden slik at vannstanden ikke reguleres mer enn 0,5 m i perioden april til juli. De krever også at den totale reguleringen blir mindre enn dagens 3 meter, bl.a. for å unngå tørrlegging av inngangen til beverhytte i naturreservatet slik det skjedde sommeren 2018. Vannstanden må også vurderes i forhold til skader for fisk og annet liv i Gangåsvatn.

Forbundet krever videre målestasjon for vannstand nær Svorkmyran naturreservat og på andre kritiske punkter ved magasinet, for å ha bedre kontroll med vannstanden der. I tillegg kreves tilleggsdam eller barriere ved Osbrua, som opprettholder vannstanden i magasinet i tilfelle det skal gjøres reparasjoner på damkonstruksjonen, luker eller inntaksrør til Sølbergfallet kraftverk.

Forbundet krever også at det vurderes slipp av minstevannføring fra Gangåsvatn til Skjenaldelva, eller miljøtilpasset driftsvannføring i Skjenaldfossen kraftverk.

Gangåsvatn fiskelag v/adv. Kuvås i advokatfirmaet Krogstad ANS (NVE 201836332-5 og 16) støtter i hovedsak kravene fra Stokkhaugen hytteforening og Naturvernforbundet i Orklaregionen. De ønsker en avtale mellom konsesjonær og lokale interesser om reguleringen av Gangåsvatn.

Ifølge B&S sitt gjengivelse av møtet med fiskelaget, se NVE 201836332-19, ønsker fiskelaget at vannstanden i Gangåsvatn holdes på kote 153 i perioden 15.5-1.10.

Statsforvalteren i Trøndelag (NVE 201836332-20, 33 og 38) krever omgjøring av konsesjonen for reguleringen av Gangåsvatn. De peker særlig på behovet for mer stabil vannstand i hekketiden for fugl i Svorkmyran naturreservat, og mener at vannstandsøkning i hekketiden er en av de viktigste årsakene til reduksjonen av vanntilnyttede fugler i reservatet. De peker også på hensynet til annet dyre- og planteliv i og utenfor reservatet, og på at forholdene for fisk og fiskens næringsdyr i Gangåsvatn bør hensyntas i større grad ved regulering.

Statsforvalteren mener prosessen for omgjøring bør klargjøres. De påpeker at ifølge vrl. § 29 gjelder bestemmelsene i § 23 så langt de rekker, og mener det bør gjennomføres en saksutredning på linje med konsekvensutredninger eller som i vilkårsrevisjoner.

I tillegg krever Statsforvalteren at den konsesjonsfrie reguleringen av Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk innkalles til konsesjonsbehandling. De påpeker at de har mottatt en del bekymringsmeldinger knyttet til både allmenne og private interesser ved Våvatn. De mener også

det er viktig å kunne pålegge tiltak av hensyn til anadrom fisk, ål osv. ved Skjenaldfossen kraftverk, og ønsker derfor innført standard naturforvaltningsvilkår.

Vannområde Orkla (NVE 201836332-9) er positiv til en omgjøring av konsesjonen for reguleringen av Gangåsvatn, og stiller seg bak kravet fra Naturvernforbundet i Orklaregionen, Stokkhaugen hytteforening og Gangåsvatn fiskelag. De peker særlig på naturverdiene i Svorkmyran naturreservat, og forholdene for laks og sjørret i Skjenaldelva. De mener at moderne standard konsesjonsvilkår er et minimumskrav.

For Svorkmyran naturreservat mener vannområdet at reguleringen bryter med formålet for reservatet. De påpeker bl.a. at reservatet gjentatte ganger har vært oversvømt i hekketiden, noe som har vært svært negativt for fuglelivet der. De mener det som minimum må stilles krav om vannstand i hekketiden som ivaretar formålet.

For Skjenaldelva påpekes at miljøtilstanden er klassifisert som moderat økologisk tilstand, og at målet i gjeldende vannforvaltningsplan er god økologisk tilstand. Skjenaldelva er et viktig vassdrag for sjørret og spesielt for laks, og at det under telling høsten 2018 ble funnet stor tetthet av gytefisk. Vannområdet påpeker at det ikke er pålegg om minstevannføring, og ønsker at det i konsesjonen skal stilles krav om en vannføring med årstidsvariasjoner og stort nok vanndekket areal til å ivareta fisken i elva. Dette bør bl.a. omfatte vilkår for biotopjustering, naturfaglige undersøkelser og fiskeutsetting.

Orkdal kommune (NVE 201836332-11 og 41) har gitt innspill som i hovedsak er likelydende med uttalelsen fra vannområde Orkla.

NVEs oppsummering av kravene

1. Endre reguleringshøyden (HRV og LRV) i Gangåsvatn.
 - a. LRV må endres av hensyn til Svorkmyran naturreservat der lave vannstander kan tørrelegge inngang til bever. Det medfører også tørrelegge og begroing på grunner som er viktige beiteområder for ørret, og som gyteområder for røye.
 - b. HRV må endres for å ta høyde for at klimaendringer skaper større flommer som gir erosjon på hytteeiendommer og bygningsfundamenter.
2. Unngå lave vannstander i hekkeperioden for vadefugler (april-juli), og unngå for store vannstandsendringer resten av året av hensyn til Svorkmyran naturreservat.
3. Etablere supplerende målestasjon for vannstanden i Gangåsvatn ved sårbare områder som campingplassen og Svorkmyran naturreservat. Vannstandsmålinger må være tilgjengelige for alle, også digitalt.
4. Varsling av interessenter når vannstanden går over HRV eller under LRV.
5. Etablere dam ved Osbrua til bruk når det kreves lave vannstander ved dammen i Gangåsvatn, f.eks. ved inspeksjoner og utbedringsarbeider.
6. Fond til å dekke erosjonsskader og til å motvirke gjengroing i reguleringssonen.
7. Magasinrestriksjoner i Våvatn av hensyn til fisk, friluftsliv og landskap.
8. Slipp av minstevannføring i Skjenaldelva.
9. Tiltak mot plutselige reduksjoner i vannføringen nedstrøms Skjenaldfossen kraftverk, for å unngå stranding av rogn og fisk.

10. Tiltak for å hjelpe ål i å passere kraftverkene og dammene.

Konsesjonærens kommentarer

B&S har kommentert kravene, og gitt ytterligere informasjon i flere omganger (NVE 201836332-8, 12, 14, 19, 21, 31, 34, 35, 36, og NVE 200900732-10, 27 og 30).

B&S mener det ikke er grunnlag for en omgjøring eller innkalling til konsesjons-behandling. De peker på den opprustningen av kraftverksanleggene som er gjennomført.

Skjenaldfossen kraftverk fikk i 2016 nye aggregater og automatiske omløpsventiler på begge turbinene. Hver av de to omløpsventilene har kapasitet på 0,75 m³/s, som gir samlet kapasitet på 1,5 m³/s. Kraftverket kjøres med en selvpålagt minste driftsvannføring hele året, særlig av hensyn til anadrom fisk. Videre er lukene i inntaksdammen til Skjenaldfossen kraftverk blitt automatisert, og det er montert nivåsensorer i inntaket. Skjenaldelva skal derfor ikke bli tørrlagt ved stans i produksjonen, slik elva kunne bli tidligere.

Sølbergfallet kraftverk er ikke planlagt fornyet, men det er opprustet med ny nettilknytning via jordkabel, og med automatiserte luker og nivåsensorer i inntaket i dam Gangåsvatn. Dette har redusert faren for uheldige flomstigninger i Gangåsvatn, f.eks. i hekkesesongen for vanntilknyttede fuglearter som lom.

B&S er uenig i påstanden fra hytteeiere og fiskelag om at reguleringen er vesentlig endret siden B&S overtok ansvaret 1.1.2016. De viser til oversikt over daglige vannstander i perioden 1990-2017, og mener at vannstanden aldri har vært under LRV, og kun sporadisk over HRV i den perioden (NVE 201836332-21 og NVE 200900732-10). De påpeker videre at det ikke er forbud mot vannstander over HRV, men at manøvreringsreglementet har bestemmelser om hvilke luker som skal være åpne i slike tilfeller.

B&S viser til at det er framkommet krav om at HRV og LRV må kontrolleres med GPS. De er positive til det, og vil få gjennomført dette snarest mulig. Men de mener dette ikke må få konsekvenser for inntaksdammen og utformingen av den.

Når det gjelder påstander om forskjell i vannstanden mellom hoveddelen av Gangåsvatn og området ved dammen pga. oppstuvningseffekter ved Osbrua, anfører B&S at vannstanden skal måles på de punkter som står i manøvreringsreglementet, og at en eventuell oppstuvning ikke kan ha endret seg siden reguleringen ble etablert. For å finne ut mer om størrelsen på mulig oppstuvningseffekt i magasinet har B&S etablert (2019) en vannstandsmåler ved Gangåsvatn camping.

B&S mener at å holde vannstanden på kote 153 i sommerperioden, som Gangåsvatn fiskelag ønsker, ikke vil ha vesentlig betydning for kraftproduksjonen. Men de mener dette kan medføre høyere flomfrekvens, og dermed muligens øke faren for skred ved Gjølme nederst i Skjenaldelva. De krever derfor at vassdragsmyndigheten først skal vurdere dette. De vil som et første steg selv foreslå heving av vannstanden til kote 152,5 (se figur 2).

B&S er enig i at en heving av sommervannstanden vil gi positive gevinster bl.a. for hekkende lom, beiteforhold for fisk, mer konstant dykket inngang til beverhytter, mer estetisk strandsone og bedre adkomsten ved lettere utsetting av båter.

Sommeren 2018 var ekstremt tørr, noe som medførte lav vannstand i Gangåsvatn, og at kraftverkene sto i en lang periode. B&S mener at dette ikke hadde negative konsekvenser for f.eks.

bever i Svorkmyran naturreservat, som delvis fikk inngangen blottlagt. De mener at beveren langt på vei har tilpasset seg reguleringen.

B&S nevner at de ved oppkjøpet av Salvesen & Thams ikke var klar over misnøyen som reguleringen av Gangåsvatn har ført til. De er senere blitt politianmeldt i anledning reguleringen av Gangåsvatn. Den 10.10.2018 avholdt de møte med Stokkhaugen hytteforening, Gangåsvatn fiskelag og en del privatpersoner. De satser på regelmessige møter med interessentene ved Gangåsvatn.

Saksbehandling

NVE har sendt varsel til B&S, og med kopi til sakens parter, om mulig omgjøring av konsesjonen for Gangåsvatn datert 25.01.2019 (NVE 201836332-6). NVE har også avklart at reguleringen av Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk eventuelt må innkalles til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66.

NVE arrangerte offentlig befarings av vassdraget den 07.09.2021, der alle parter som hadde sendt inn krav eller uttalelser var invitert. På befaringen deltok, i tillegg til NVE og Bekk og Strøm, representanter for Orkland kommune, Orkla vannområde, Statsforvalteren i Trøndelag, Naturvernforbundet i Orklaregionen, Stokkhaugen hytteforening, Gangåsvatn fiskerlag og enkelte privatpersoner.

NVEs vurdering av enkelte generelle anførsler fra Statsforvalteren

Statsforvalteren i Trøndelag (NVE 201836332-33) påpeker at reguleringen av Skjenaldvassdraget ble etablert ut fra lovgivningen på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet. De påpeker videre at Norge har forpliktelser etter EUs vanndirektiv og nasjonal lovgivning til å utøve helhetlig vannforvaltning og se hele vassdrag under ett. Statsforvalteren anfører at vassdragsmyndigheten må ta i bruk de verktøy som trengs for å få forvaltningen inn i moderne rammer. De mener også at poenget med vilkårsrevisjon er å utforske mulighetene for miljøforbedringer i vassdraget.

NVE vil påpeke at det er mange vassdragsanlegg i Norge som har fortsatt gyldige konsesjoner eller konsesjonsfrie rettigheter, som ble etablert i en tid da lovgivningen var annerledes enn i dag. Etter vannressursloven §§ 28 og 66 har vi nå mulighet til å omgjøre eldre konsesjoner, og innkalle konsesjonsfrie anlegg til konsesjonsbehandling. Men i begge tilfeller må det foreligge særlige tilfeller. Til sammenligning er det ikke krav i loven om særlige tilfeller for å gjennomføre en vilkårsrevisjon.

NVEs vurdering av krav om omgjøring

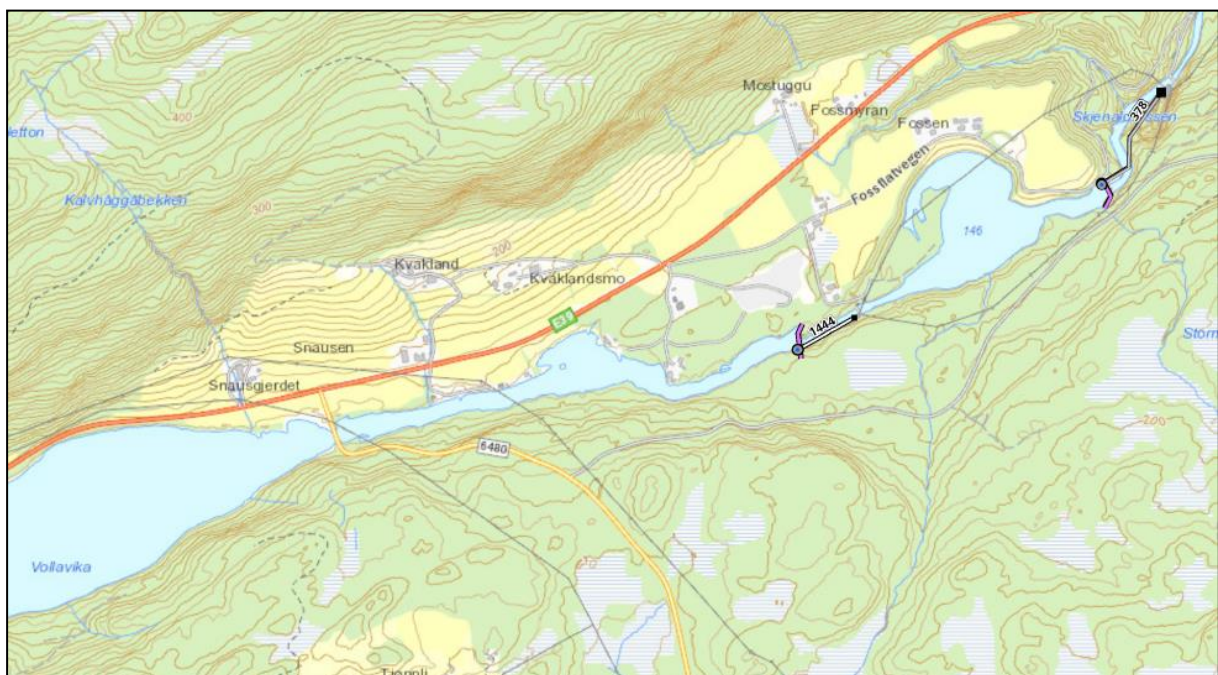
Konsesjonen for Gangåsvatn kan omgjøres etter vannressursloven § 28 hvis det foreligger «særlige tilfeller». Lovens forarbeider sier lite om hva som ligger i dette, men etter ordlyden skal det ganske mye til før vilkåret kan anses oppfylt.

Forskjell i vannstanden i ulike deler av Gangåsvatn

Flere parter mener at det til tider kan være vesentlig forskjell på den vannstand som måles ved dam Gangåsvatn og lenger øst i vannet. Det pekes på innsnevringen ved Osbru (se fig. 3, 4 og 5 nedenfor) som årsak. Det er sprengt en kanal gjennom bergterskelen ved Osbru, antakelig for å øke vannstrømmen mot dammen og inntaket til Sølbergfallet kraftverk. Kanalen har muligens også vært nødvendig for å utnytte reguleringen fullt ut.

Figur 3. Kart over Gangåsvatn. Gangåsvatnet camping ligger ved utløpet av Songa nord i Gangåsvatn, og Osbrua ligger nordøst i vannet.

Figur 4. Kartet med Osbrua (der fylkesvei 6480 passerer over et smalt sund). Lenger øst ligger dam Gangåsvatn, Sølbergfallet kraftverk, inntaksdammen og Skjenaldfossen kraftverk.

Magasin vannstanden skal ifølge konsesjonen måles ved dammen, men det er etablert enkelte målestaver andre steder også, som ved Osbrua. Siden 2019 måles vannstanden i tillegg med en automatisk målestasjon ved Gangåsvatnet camping.

Det har ifølge deltakere på møtet mellom B&S og lokale interessenter den 10.10.2018 tidligere vært målestaver andre steder ved Gangåsvatn, og som senere har råtnet bort (NVE 201836332-21). Dette

indikerer at det også tidligere har vært søkelys på vannstanden i Gangåsvatn, og samsvaret med målingene ved dammen.

Under NVEs befaring 07.09.2021 opplyste B&S at forskjellen i vannstand ved Gangåsvatnet campingplass og dammen ikke på noe tidspunkt i måleperioden hadde vært større enn 5-6 cm. Oppstuvningseffekt ved Osbru ble ansett som årsak til forskjellen.

NVE legger til grunn at forskjeller i vannstanden innen samme magasin er noe som opptrer i mange magasiner, og at dette ikke er spesielt for Gangåsvatn. Dette gjelder selv om forskjellene til tider kan vise seg å bli større enn det B&S hittil har målt. Mer kunnskap om størrelsen på forskjellene vil gjøre det lettere å motvirke regulerings negative konsekvenser ved Gangåsvatn. B&S har videre lagt opp til dialog med de lokale interessene, bl.a. ved jevnlig møter. I tillegg kan NVE gi pålegg om ytterligere måling av vannstand med hjemmel i de eksisterende konsesjonsvilkårenes post 7.

Figur 5. Foto (fra NVEs befaring 07.09.2021) viser Osbrua sett fra nord. Dammen ligger ca. 1 km lenger øst for brua. Det er sprengt en kanal gjennom en bergterskel ved brua. Vannet strømmer fra høyre mot venstre på fotoet.

NVE kan ikke se at påpekte forskjeller i vannstanden i Gangåsvatn representerer slikt særlig tilfelle som kreves for omgjøring etter vrl. § 28.

Klimaendringer

Stokkhaugen hytteforening og Joar Husabø (NVE 201836332-39 og 40) mener at klimaendringer kan øke faren for flom i Gangåsvatn, og mener at dette styrker kravet om å endre reguleringen.

NVE vil påpeke at selv om klimaendringer kan medføre endrete hydrologiske forhold i Gangåsvatn, så er regulanten fortsatt forpliktet til å følge bestemmelsene i konsesjonsvilkårene og manøvreringsreglementet. Bl.a. må de så langt som mulig unngå å øke flomsituasjonen utover det som gjorde seg gjeldende før reguleringen. Dette gjelder selvfølgelig både i Gangåsvatn og i vassdraget videre nedstrøms.

Klimaendringer gjør seg gjeldende over alt, men vil ha noe ulik virkning fra landsdel til landsdel og fra område til område. Siden klimaendringene er et globalt fenomen, skal det mye til for at slike endringer alene representere særlige tilfeller etter vrl. § 28.

Redusert reguleringshøyde og magasinrestriksjoner

Statsforvalteren (NVE 201836332-33) og flere andre parter hevder at reguleringen er den viktigste årsak, eller en av de viktigste årsakene, til nedgangen av fugl på myrer ved Gangåsvatn. Det heves også at ander dyr påvirkes negativt, f.eks. bever (se figur 6). Bl.a. derfor krever de at reguleringshøyden reduseres. Videre krever de at det innføres magasinrestriksjoner i hekketiden for vanntilknyttede fuglearter. De viser særlig til forholdene i Svorkmyran, som ble vernet som naturreservat i 1983. Gangåsvatn fiskelag (NVE 201836332-5) krever at vannstanden, særlig om sommeren, ikke blir så lav at viktige gyte- og fiskegrunner blir tørrlagt. Ifølge Statsforvalteren anses Gangåsvatn som et godt fiskevann både sommer og vinter.

Figur 6. Foto (fra B&S i NVE 201836332-19) viser Svorkmyran og elva Svorka med delvis tørrlagt inngang til beverhytte.

Ifølge Statsforvalteren (NVE 201836332-33) fungerer Svorkmyran først og fremst som hvile- og rasteområde for fugler i trekketiden, og som hekkplass for en del vannfugl. I 1990 var 26 vannfuglarter registrert som hekkende i området. I overkant av 150 arter fugl har vært registrert i verneområdet, hvorav i overkant av 40 arter vannfugl. På 1980 og 1990-tallet var området kjent for bl.a. spill- og hekkplass for brushane, stor hettemåkekoloni og ellers rike vannfuglforekomster. I

dag er både hettemåkene og brushanene borte som hekkfugler. Telling utført siden 80-tallet viser nedgang i vannfuglfaunaen. Statsforvalteren mener at årsaken i hvert fall et stykke på vei må skyldes reguleringen. Senkning av vannstanden i hekkeperioden for lom har medført problemer for hekkende individer med å komme ned til vannet for næringssøk. Økning av vannstanden i hekketiden for ulike vadere kan medføre oversvømmelse av reir, osv.

B&S (NVE 201836332-19) påpeker at de har en vannstandskurve som de forsøker å følge gjennom året (figur 2 tidligere i dette dokumentet). I henhold til denne planen prøver de å opprettholde en fast sommervannstand på kote 152,2, som ikke skal variere mer enn ± 30 cm. Samtidig vil endringer i været medføre at man alltid må regne med variasjoner i vannstanden også ut over dette. Dette gjelder særlig i vassdrag med en relativt beskjeden reguleringsgrad, som er tilfelle for Skjenaldvassdraget. Vider må man i flomsituasjoner regne med at vannstanden kan stige over HRV.

B&S sin vannstandskurve for Gangåsvatn er utformet ikke bare ut fra hensynet til kraftproduksjon og flomfare, men også andre interesser som fisk og fiske, hytteinteresser, Svorkmyran naturreservat, Gangåsvatn camping osv. Bl.a. derfor forsøker de å opprettholde en noenlunde fast sommervannstand.

For å imøtekomme krav fra bl.a. Gangåsvatn fiskelag om å unngå tørrlegging av gyte- og fiskegrunner, er B&S villige til å heve sommervannstanden, og sier at de i utgangspunktet vil heve den til kote 152,5 ± 30 cm. De er også villige til å heve den til kote 153,0 ± 30 cm (se figur 2 tidligere i dette dokumentet), men påpeker at dette kan øke faren for flom og flomtap. B&S mener derfor at det først må utredes om slike mulige flommer kan gi økt fare for skred ved Gjølme nederst i Skjenaldvassdraget.

NVE konstaterer at B&S har en plan for vannstandsutviklingen i Gangåsvatn gjennom året, og der det også er tatt hensyn til ulike interesser ved vannet (se figur 2 tidligere i dette dokumentet). Det vil imidlertid alltid kunne oppstå situasjoner der ulike allmenne interesser vil være motstridende. F.eks. vil hensynet til bever eller hekkende fugl i perioder tale for stabil høy vannstand, mens hensynet til en mulig kommende flomsituasjon tilsier rask nedtapping. Høy vannstand av hensyn til fisk kan også øke faren for flomhendelser som er uheldige for hekkende fugl.

NVE viser videre til at naturforholdene medfører begrensninger i reguleringsmulighetene i Gangåsvatn. F.eks. medfører det smale utløpet, der dammen er bygd, begrensede muligheter for rask tapping i flomsituasjoner. Og selv om tappekapasiteten ble øket, så vil dette kunne ha negative konsekvenser for interesser langs Skjenaldelva nedstrøms Gangåsvatn.

NVE har merket seg at B&S er positiv til høyere vannstand gjennom sommeren, slik bl.a. Gangåsvatn fiskelag krever. Høy vannstand vil også være i B&S sin interesse, ved å øke fallhøyden og dermed kraftproduksjonen i Sølbergfallet kraftverk. Men B&S mener at man først må undersøke om tiltaket kan medføre større fare for flom, og særlig om dette kan øke faren for skred i nedre del av Skjenaldvassdraget. NVE vil oppfordre partene i saken til å finne en løsning på spørsmålet, og eventuelt få gjennomført nødvendige undersøkelser tilknyttet skredfare.

NVE vil imidlertid også påpeke at høyere vannstand på sommeren kan medføre større fare for oversvømmelse av fuglereir, og også større problemer for hytteiere langs vannet. Det er derfor mange faktorer som kan spille inn i en slik avveining.

NVE kan ikke se at reguleringens konsekvenser for fugl, fisk eller andre dyr er så store at det kan forsvare omgjøring av konsesjonen ved reduksjon i reguleringshøyden eller innføring av magasinrestriksjoner. De største biologiske verdiene ved Gangåsvatn er uten tvil knyttet til Svorkmyran naturreservat. Men reservatet ble altså etablert vel 80 år etter at reguleringen startet.

Dette tyder på at reguleringen var en tilvakt situasjon for livet på myra da myra ble vernet. Vannstandskurver (se vedlegg 1 og 2) gir ikke støtte for at det har skjedd endringer i reguleringen, som skulle tilsi at påvirkningen på fugl og andre dyr er blitt vesentlig større etter at Svorkmyran ble vernet. Dette tyder på at det må være andre forhold enn reguleringen som er hovedårsaken til nedgangen i fuglebestander på myra.

NVE mener at det kan være relevant, som Statsforvalteren peker på, at situasjonen for en del fuglearter generelt er blitt mer anstrengt, og at dette kan ha betydning for vurderingen av enkelte verneområder og påvirkningen på disse f.eks. fra reguleringsmagasiner. Vernet av Svorkmyran ble imidlertid innført etter at reguleringen hadde pågått i over 80 år. Videre ble Svorkmyran før vernet ansett å ha regional verdi, og ikke nasjonal eller internasjonal verdi. NVE kan derfor ikke se at fuglenes generelle nedgang kan tillegges så stor vekt i dette tilfellet.

Vernebestemmelsene for Svorkmyran naturreservat

Svorkmyran ved utløpet av elva Svorka vest i Gangåsvatn ble vernet som naturreservat i 1983 (se [forskrift nr. 2027 datert 23.12.1983](#)). Reservatet er 830 dekar stort, og av dette utgjør 365 dekar vannareal og 465 dekar landareal (vesentlig myr). Formålet med fredningen er «å bevare et viktig våtmarksområde med tilhørende plantesamfunn, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området, og å verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv». Vernet baserer seg på et kartleggingsarbeid utført i regi av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag fra 1979, se [Utkast til verneforslag for våtmarksområder i Sør-Trøndelag](#). Her ble Svorkmyran vurdert å ha regional verdi (verdi 3), på en skala fra lokal verdi (verdi 4), til nasjonal verdi (verdi 2) og internasjonal verdi (verdi 1).

Flere parter har anført at høye og lave vannstander, og større vannstandsvariasjoner i enkelte perioder, kan medføre uheldige virkninger for hekkende fugl og for andre dyr, se kapittelet «Redusert reguleringshøyde og magasinrestriksjoner» tidligere i dette dokumentet. Videre anføres at det ifølge forskriften til naturreservatet er forbud mot bl.a. drenering og tørrlegging. Partene mener derfor at konsesjonen må omgjøres for å motvirke slike uheldige konsekvenser for naturreservatet.

NVE vil påpeke at det i forskriften ikke står noe om forholdet til reguleringen av Gangåsvatn. NVE legger derfor til grunn at det ved innføringen av vernet ikke var meningen å legge begrensninger på reguleringen, som på vernetidspunktet allerede hadde foregått i over 80 år. På dette grunnlag mener NVE at verneforskriftens bestemmelser i seg selv ikke kan begrunnet krav om omgjøring av konsesjonen.

Tilleggsdam ved Osbrua

Naturvernforbundet i Orklaregionen (NVE 201836332-18) krever at det etableres en permanent tilleggsdam ved Osbrua, for å opprettholde vannstanden i Gangåsvatn når det skal utføres vedlikeholdsarbeid eller lignende på dam Gangåsvatn.

Under NVEs befaring 7.9.2021 opplyste B&S at de planlegger en midlertidig dam (sperredam) ved Osbrua i forbindelse med at det skal gjennomføres en oppgradering av dam Gangåsvatn. Arbeidet planlegges gjennomført i løpet av en periode på 1-2 måneder en gang de nærmeste 1-2 årene.

NVE vil påpeke at etablering av midlertidige dammer, og senkning av vannstanden under LRV i hele eller deler av magasinet, trenger konsesjon etter vannressursloven. Det er NVE som behandler slike saker, og andre relevante myndigheter og interesser vil bli informert i prosessen.

Erosjon og oversvømmelse på hytteeiendommer

Stokkhaugen hytteforening, som representerer 5 hytter (NVE 201836332-40), påpeker problemer med oversvømmelse av bygninger og brygger og erosjon på hyttetomter (NVE 201836332-13, 17 og 40). Hytteeier Egil Joar Husabø (NVE 201836332-39) har innsendt en rekke foto, bl.a. et foto datert 24.11.2021 som viser vannstander opp til gulvet i et uthus, og der høyden oppgis til kote 154,5. Foto med samme dato viser vannstand ved Osbrua på 37 cm over HRV.

Ifølge framlagte vannstandskurver fra B&S (brev 9.1.2018 og 12.11.2018, NVE 200900732-10 og NVE 201836332-21) for perioden 1990-2017 framgår at vannstanden enkelte år kan stige over HRV. Kurven for 1992 viser f.eks. at vannstanden det året steg til nesten 1 m over HRV, dvs. opp mot kote 155.

NVE vil påpeke at man ved et reguleringsmagasin må forvente at vannstanden kan stige over HRV ved flom. Samtidig skal regulanten ved sin regulering også forsøke å unngå at flomvannføringen ellers i vassdraget forhøyes, noe som framgår klart av manøvreringsreglementet for Gangåsvatn. Under flom skal flommen fordeles mellom magasin og elva nedstrøms slik det var naturlig. Å holde høy vannstand i magasinet vil kunne medføre økt fare for flomskader nedstrøms. NVE kan ikke se at den framlagte informasjon støtter at det foreligger særlige tilfeller etter vrl. § 28.

NVEs samlede vurdering av omgjøring

NVE legger vekt på at Gangåsvatn har en forholdsvis liten regulering på 3 m. Videre påpekes at den har eksistert antakelig siden slutten av 1800-tallet. Dette indikerer at reguleringen er en tilvant situasjon både for naturen og samfunnet. Gangåsvatn er oppført i vedlegg 3 ved den sentrale godkjenningen etter vannforskriften i 2016, men NVE vil påpeke at det i vann-nett ikke er foreslått tiltak som angår reguleringen av magasinet. Ut fra en samlet vurdering av reguleringens konsekvenser kan vi ikke se at det foreligger særlige tilfeller etter vrl. § 28. NVE mener derfor at det ikke foreligger grunnlag for å omgjøre konsesjonen.

NVEs vurdering av krav om innkalling til konsesjonsbehandling

Reguleringen av Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk er konsesjonsløse vassdragsinngrep. For å kunne pålegge avbøtende tiltak som slipp av minstevannføring, magasin-restriksjoner eller annet så må anleggene eventuelt innkalles til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66 tredje ledd. Det kan bare gjøres hvis det foreligger «særlige tilfeller», som i forarbeidene til loven, se [Ot. prp. 39 \(1998-99\) kap. 22.4](#), er beskrevet som «sterke miljømessige hensyn». NVE oppfatter dette som at det skal foreligge tydelige indikasjoner på at man ved innkallingen i vesentlig grad kan forbedre forholdene for miljøverdier av stor (nasjonal) verdi.

Våvatn

Statsforvalteren i Trøndelag (NVE 201836332-20) krever at reguleringen av Våvatn innkalles til konsesjonsbehandling. Det vises til at de har mottatt bekymringsmeldinger, men det gis lite konkrete opplysninger om hvordan dette påvirker naturforhold eller andre allmenne interesser, utover landskapsvirkningen. Naturvernforbundet i Orklaregionen (NVE 201836332-42) krever at HRV senkes og LRV heves. De viser til erosjon av myr ved høye vannstander, og at lave vannstander tørrelegger områder som medfører tap av viktige beitedyr for fisk. De hevder også at det er funnet en dypvannsvariant av røye i vannet, uten å si noe om denne eventuelt påvirkes av reguleringen.

Ifølge B&S har reguleringen av Våvatn eksistert i over 100 år, og er på 5,7 m. NVE mener dette tyder på at reguleringen er en tilvant situasjon for natur og folk. Problemer med erosjon ved høye vannstander og tørrelegging av områder ved lave vannstander er kjent fra mange

reguleringsmagasiner. Det skal mye til for at man vil anse slike forhold om sterke miljømessige hensyn.

NVE mener at det ikke er påpekt forhold som tilsier at det foreligger slike særlige tilfeller som kreves for å innkalle Våvatn til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66 tredje ledd.

Skjenaldfossen kraftverk

Orkland kommune, Statsforvalteren i Trøndelag (NVE 201836332-11, 20, 33 og 38) og flere andre parter krever at Skjenaldfossen kraftverk innkalles til konsesjonsbehandling. Kravet begrunnes først og fremst med at Skjenaldvassdraget er gyte- og oppvekstvassdrag for laks og sjørørret.

Statsforvalteren (NVE 201836332-33) mener at Skjenaldelva har ål, og viser til opplysninger fra tidligere ansatt i B&S under NVEs befaring 07.09.2021. De viser også til fiskeundersøkelse i vassdraget i 2002 og 2003 (NVE rapport 4/2004 «*Krav til vannføring i sterkt regulerede smålaksvassdrag*», Johnsen og Hvidsten, NIVA, 2004). Statsforvalteren påpeker at de mangler mulighet til å pålegge tiltak av hensyn til ål, som er sterkt truet (EN) på norsk rødliste. Statsforvalteren spør også om oppgraderingen av kraftverket i 2016-17 medførte en utvidelse av kraftverket uten at dette har vært sendt på høring til berørte parter, og viser til at produksjonen i kraftverket synes å ha økt.

B&S (NVE 201836332-19 og 34) opplyser at Skjenaldfossen kraftverk ble oppgrader i 2016 med nye aggregater og automatiske omløpsventiler på begge turbinene. De to omløpsventilene har kapasitet på 0,75 m³/s hver, som gir samlet kapasitet på 1,5 m³/s. Kraftverket kjøres med en selvpålagt minste driftsvannføring hele året som sørger for en minimumsvannføring nedstrøms kraftverket av hensyn til anadrom fisk. Videre er lukene i inntaksdammen til Skjenaldfossen kraftverk blitt automatisert, og det er montert nivåsensorer i inntaket. Skjenaldelva skal derfor ikke bli tørrlagt ved stans i produksjonen, slik elva kunne bli tidligere. Angående uttalelsen fra Statsforvalteren om ål sier B&S i e-post til NVE 12.01.2022 (NVE 201836332-44) at det ikke har vært observert ål på inntaksrista eller i forbindelse med turbinen i hvert fall siden 1999, men at man har hørt at det ble fisket ål i Skjenaldvassdraget på 1950-tallet.

NVE legger til grunn at konsesjonær har gjort betydelige forbedringer i kraftverket de siste årene. NVE mener dette i vesentlig grad har redusert faren for plutselige hendelser som får negative konsekvenser for anadrom fisk i vassdraget. NVE legger også vekt på at den selvpålagte minste driftsvannføringen sørger for et minimum av vann i Skjenaldelva for anadrom fisk.

NVE vil videre påpeke at det ikke er framlagt informasjon som tyder på at kraftverket påvirker ål, eller hvor mye (om noe) ål som eventuelt finnes i vassdraget. NVE ser at det i [NVE rapport 4/2004](#) ett enkelt sted (s. 24 i rapporten) nevnes at det ble påvist ål i vassdragene. Rapporten angikk undersøkelse av laksebestanden i 4 smålaksvassdrag i Trøndelag (Børsaelva, Mossa, Vigda og Skjenaldelva). NVE mener imidlertid at dette er en svak indikasjon på at Skjenaldfossen kraftverk er et problem for ål i vassdraget i dagens situasjon.

Når det gjelder Statsforvalterens merknad om høyere produksjon i Skjenaldfossen kraftverk enn tidligere, og dermed spørsmål om oppgraderingen i realiteten var en utvidelse, så vil NVE påpeke at det ikke er uvanlig at nye turbiner er mer effektive og derfor gir høyere produksjon enn tidligere. B&S har sendt dokumentasjon til NVE om utskiftingene, bl.a. i forbindelse med søknaden om grønne sertifikater. NVE har ved behandlingen av dette ikke hatt grunn til å mene at det har skjedd noen konsesjonspliktig utvidelse av kraftverket, se NVEs brev av 06.04.2018 (NVE 201801707-3). Se også dokumentasjon i NVE 201836332-45.

NVE legger også vekt på at Skjenaldelva ikke er prioritert i de regionale vannforvaltningsplanen eller godkjent med miljømål som krever tiltak som kan medføre krafttap.

NVE mener samlet sett at det ikke foreligger slike særlige tilfeller som kreves for å innkalle kraftverket til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66 tredje ledd.

NVEs samlede vurdering og konklusjon

Statsforvalteren (NVE 201836332-33) mener at vassdraget må vurderes samlet når man skal avgjøre spørsmålet om omgjøring av konsesjonen for Gangåsvatn, og innkalling til konsesjonsbehandling for Våvatn og Skjenaldfossen kraftverk.

Etter NVE sin oppfatning foreligger det ikke særlige forhold etter vrl. § 28 i Gangåsvatn, og heller ikke særlige forhold etter vrl. § 66 i Våvatn eller Skjenaldelva. NVE kan heller ikke se at det foreligger sammenhenger mellom miljøverdiene i Våvatn, Gangåsvatn og Skjenaldelva som gir en annen vurdering.

NVEs konklusjon

1. NVE mener at det ikke foreligger slike særlige tilfeller som tilsier at konsesjonen for regulering av Gangåsvatn omgjøres etter vrl. § 28.
2. NVE mener at det ikke foreligger slike særlige tilfeller som tilsier at reguleringen av Våvatn eller Skjenaldfossen kraftverk skal innkalles til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66 tredje ledd.

NVEs avgjørelse om ikke å omgjøre konsesjon eller innkalle til konsesjonsbehandling kan ikke påklages.

NVE vil påpeke at hvis det i framtiden skulle vise seg at anadrom fisk, ål, fugl eller andre viktige interesser blir påvirket på en slik måte at det må antas å foreligge særlige tilfeller, så kan omgjøring av konsesjon og/eller innkalling til konsesjonsbehandling bli vurdert på nytt.

Med hilsen

Inga Katrine Johansen Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Vedleggsliste:

1. Vannstandskurver basert på ukesverdier
2. Vannstandskurver basert på døgnverdier

Mottakerliste:

Gangåsvatn Fiskelag
CHR SALVESEN & CHR THAMS'S COMMUNICATIONS AKTIESELSKAB
Egil Joar Husabø
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
STOKKHAUGEN HYTTEFORENING
Naturvernforbundet i Orklaregionen
Vannområde Orkla
Naturvernforbundet i Trøndelag
ORKLAND KOMMUNE